

УДК 338.484:477.84

Каптюх Т.В.

ст. викладач, НУ «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя

ЕКОЛОГІЧНИЙ РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОЇ ТЕРИТОРІЇ НА ЗАСАДАХ ВИКОРИСТАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ МІКРОПІДПРИЄМСТВ РЕГІОНУ

Нові глобальні умови реалізації туристичного потенціалу регіону слід розглядати як додаткові можливості його екологічного розвитку, підвищення добробуту регіональних громад, модернізації секторів економіки туризму, що дозволить краще реалізувати внутрішні та зовнішні інтереси кожного регіону, прискорити інтеграцію в світовий економіко-туристичний простір, уникнути пов'язаних ускладнень і небезпек. Разом з тим, така інтеграція може привести до істотних негативних соціально-економічних наслідків для окремих регіонів України, які не виробили єдиної стратегії розвитку туризму і не забезпечили формування екологічної суспільної ідеології в сфері туристичного бізнесу [3].

Однією з причин недостатньої уваги до екологічної сфери є нерозуміння владними елітами ролі «еко» і несприйняття екологічних засад виходу зі стійкої воєнної кризи. Важливим засобом стимулювання екологічної активності регіону є організація обміну інформацією між різними територіями і локаціями з різним рівнем готовності до екологічних перетворень і поширення реклами позитивного досвіду з реструктуризації просторових соціально-економічних систем та їх

елементів на основі активізації екологічної діяльності й зростання екологічної активності регіональних структур малого та мікробізнесу у сфері створення екологічного бізнес-інкубатору або екологічного парку у повоєнному періоді [1].

Дієвість розробки політики екологічної активізації дій мікропідприємств обґрунтовується їх розміром, а їх перевага перед великими, середніми, малими полягає у тому, що: екологічні інновації мають швидкий характер запровадження нововведень, що краще вдається з урахуванням мобільності мікропідприємств; масштаб фінансових потреб менший і їм легше знайти джерела фінансування; як свідчить практика, період життя кластерів на базі залучення мікрокомпаній значно більший, ніж створених в існуючих фірмах, що пов'язано з інерційністю системи господарювання; виникнення великої кількості підприємств посилює конкуренцію і є додатковим стимулом запровадження екологічних інновацій; нові мікропідприємства регіону збільшують зайнятість, зменшують соціальну напругу, сприяють прискоренню реформування економічної системи регіону [4].

Стратегічно важливим заходом формування екологічної системи регіону після війни є сприяння органів державної влади організації централізованих недержавних установ координації дій та інформаційно-консультаційного сервісу учасників екологічних процесів на засадах рівноправного партнерства між державними структурами, представниками науково-екологічної сфери і підприємництва в туризмі. Дані установи мають виконувати роль своєрідних «центрів кристалізації» інфраструктури регіональних екологічних систем.

Перспективним і ефективним заходом розвитку процесів міжрегіональної інтеграції в екологічній сфері туризму повинно стати сприяння торгово-промислових палат створенню регіональних технологічних бізнес-інкубаторів. Основним завданням таких інкубаторів є підтримка туристичного бізнесу у сфері екології, екологічних фірм, що розвиваються. При цьому метою є «виростити» нові екологічні фірми, які взаємодіють з державними та приватними установами на основі угод участі у регіональному розвитку та повоєнному відновленні [2].

Організація мережі інкубаторів в туризмі сприятиме комплексному вирішенню важливих для регіону завдань: внутрішньорегіональна інтеграція та

розвиток ділових контактів в екологічній сфері; вирівнювання умов доступу туристичних підприємств до наукових й інноваційних ресурсів; формування системи інформаційного забезпечення екологічних процесів та їх моніторингу; організація мобільного digital-каналу для аналізу ситуації в екологічній сфері; допомога інноваційним підприємствам у розробці стратегії цифровізації бізнесу і пошуку партнерів з екологічної діяльності; стимулювання компліментарності виробництва та екології; формування сприятливого психологічного клімату для структурних інноваційних перетворень регіональної економіки екотуризму.

Взагалі, роль держави полягає у генеруванні інституцій функціонування науково-екологічних ринків, формуванні гідного інституційного середовища та екологічної інфраструктури. Важливим повоєнним напрямом функціонування бізнес-інкубаторів є проведення екологічного аудиту для туристичних фірм у регіоні з метою узагальнення технологічних і інформаційних потреб компаній щодо участі у виконанні національних й європейських дослідницьких проектів, співпраці з партнерами для використання результатів досліджень чи трансферу існуючих екотехнологій [5]. Актуальними є дослідження механізмів інтеграції туристичних бізнес-екологічних центрів та бізнес-інкубаторів в національні бізнес-мережі в складі: інкубаторів, бізнес-парків; торгових асоціацій; приватних компаній; агентств регіонального розвитку; галузевих асоціацій; фінансових установ; наукових і екологічних парків; університетів та дослідницьких центрів.

Список використаних джерел:

1. Цвілий С.М. Конструктивна модель реалізації потенціалу індустрії туризму України в європейському геоелектронічному просторі. *Збірник наукових праць ТДАТУ імені Дмитра Моторного (економічні науки)*. 2024. № 1(50). С. 57–69. <https://doi.org/10.32782/2519-884X-2024-50-7>.

2. Цвілий С.М., Джумурат В.М. Закордонний досвід регулювання механізмів розвитку туристичного потенціалу. *Приазовський економічний вісник*. 2024. №3(39). С. 41–46. DOI: 10.32782/2522-4263/2024-3-7.

3. Цвілій С.М., Каптюх Т.В., Матвієнко Я.О. Модель формування іміджу туристичної території в контексті управління вітчизняним регіоном. *Управління змінами та інновації*. 2025. №15. С. 113–119. DOI: 10.32782/СМІ/2025-15-18

4. Цвілій С.М., Кукліна Т.С., Каптюх Т.В. Бюджетування в менеджменті туристичних МСП в умовах післявоєнного відновлення бізнесу. *Таврійський науковий вісник*. 2022. №12. С. 64–70.

5. Tsviliy S., Gurova D., Korniienko O. Postcoronavirus development of the regional tourist destination on the principle of public-private partnership. *Бізнес-навігатор*. 2020. № 4(60). С. 134–138.